

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้า¹

สุดธิดา โขมิตนธิกุล²

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นไปอย่างรวดเร็วมีการส่งสินค้าภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมไปจำหน่ายยังต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเกษตรกรรม ภาครัฐมีการส่งเสริมให้ราษฎรปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ฯลฯ จึงทำให้ราษฎรเร่งผลิตพืชไร่ออกมากการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรมีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้ได้ผลผลิตต่อไร่ไม่น้อยมาก การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจึงใช้วิธีต่างๆคือการขยายพื้นที่เพาะปลูกซึ่งที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงต้องบุกกรุกเข้าไปใช้พื้นที่ป่าไม้ประกอบกับพื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์วัชพืชและโรคแมลงมีน้อยสามารถเพิ่มผลผลิตได้มาก ทำให้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายลดลงอย่างรวดเร็วเปลี่ยนป่าไม้มาเป็นที่ดินเกษตรกรรมส่งผลกระทบต่อการผลิตไม้และของป่าจากป่าธรรมชาติเพื่อการบริโภคใช้สอยภายในประเทศอย่างมากจนต้องนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้จากต่างประเทศแต่ละปีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของประเทศอีกด้วย

จากสถานการณ์ด้านป่าไม้ที่มีสภาพทรุดโทรมอย่างรวดเร็วดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาโดยให้มีการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับคืนมาโดยการกำหนดคนโยบายป่าไม้แห่งชาติขึ้นมาในปี พ.ศ.2528 และมีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆตลอดมาโดยมีการกำหนดเป้าหมายว่าจะต้องสงวนรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ ในการนี้รัฐจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ขึ้นมาใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสภาพป่าไม้กฎหมายมีความยืดหยุ่นและผ่อนคลายนอกเหนือจากเดิมที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช 2484 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการควบคุมและรักษาสภาพป่าไม้ไว้และไม่มิบทบัญญัติรองรับและคุ้มครองสิทธิการทำไม้หวงห้ามและของป่าหวงห้ามที่ได้จากการปลูกสร้างสวนป่า แต่กลับมีผลกระทบต่อส่งเสริมภาคเอกชนปลูกป่าเพื่อการค้า พระราชบัญญัติสวนป่า

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้า โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศิริ บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จึงเป็นกฎหมายที่คาดหวังว่าจะช่วยผ่อนคลายนกฏเกณฑ์ต่างๆ เช่น การได้รับการยกเว้นค่าภาคหลวงไม้ที่ทำออกจากสวนป่า และการทำไม้ที่ได้รับอนุญาตเพื่อทำสวนป่าไม่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การทำไม้ที่มีขั้นตอนมากมายยุ่งยากในการปฏิบัติและเสียเวลามาก ไม่เอื้อต่อการทำธุรกิจเกี่ยวกับไม้ ผลิตรักษ์ที่ทำจากไม้และของป่า

ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2535 ซึ่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 มีผลบังคับใช้ การปลูกสร้างสวนป่าของภาคเอกชนก็ได้มีการขยายการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าด้วยไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้าออกไปตามเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาเท่าที่ควร สาเหตุเนื่องมาจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสวนป่า 2535 มาตรา 3 บัญญัติจำกัดความคำว่า “สวนป่า” หมายถึงที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้นั้น ดังนั้น สวนป่าที่ปลูกด้วยไม้ที่ไม่ใช่ไม้หวงห้าม จึงมิได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนปัญหาการขาดแคลนที่ดินและปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินการของเอกชนรายย่อยซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการส่งเสริมในการปลูกสร้างสวนป่าของภาคเอกชนมีผลทำให้นโยบายส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสร้างสวนป่าด้วยไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้าไม่บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ตลอดมา

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ามาตรการทางกฎหมายสวนป่าฉบับใหม่ คือ พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 ได้แก้ไขข้อบกพร่องหลายประเด็น แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข บางประเด็นแก้ไขแล้วแต่กลับทำให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นมาอีก ประกอบกับได้มีการตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มาบังคับใช้โดยยกเลิกฉบับเดิมและมีบทบัญญัติในบางมาตราที่มีปัญหาในการส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่าของภาคเอกชน จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนสวนป่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาในการขึ้นทะเบียนสวนป่าซึ่งปลูกด้วยต้นไม้ที่มีไม้หวงห้ามตามบัญชีต้นไม้ท้ายพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 “สวนป่า” หมายถึง ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีไม้ตามบัญชีต้นไม้เพียง 58 ลำดับเท่านั้น ทำให้สวนป่าที่ปลูกด้วยไม้ชนิดอื่น ๆ นอกจากบัญชีต้นไม้ไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวมาขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ สวนป่าที่ปลูกด้วยต้นไม้ที่มีไม้หวงห้ามในบัญชีต้นไม้ท้ายพระราชบัญญัติจึงไม่สามารถออกเอกสารรับรองสถานะของไม้ที่ทำออกจากสวนป่าว่าไม้หวงห้ามที่ทำออกจากป่าเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ได้

แต่ข้อเท็จจริง การปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้าในประเทศไทยโดยภาคเอกชนนั้นนิยมปลูกไม้เศรษฐกิจที่มีอายุการเจริญเติบโตจนถึงขนาดตัดฟันก่อนข้างต้นและเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ไม้ยูคาลิปตัส ไม้สนประติพัทธ์ ไม้ยางพารา แต่เนื่องจากไม้เศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมปลูกดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนไม้ที่ไม่ใช่ไม้หวงห้าม แต่มีชื่อเรียกเหมือนหรือตรงหรือพ้องกับชื่อไม้หวงห้าม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม เช่น กำลัง เสือโคร่ง อบเชย รงทอง กำยาน กำจัดต้น สนเขา มิได้เป็นไม้ตามบัญชีต้นไม้ที่ขายพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ทำให้ไม่สามารถนำที่ดินที่ปลูกด้วยต้นไม้ที่ไม่อยู่ในบัญชีต้นไม้ที่ขายพระราชบัญญัติฯ มาขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าตาม พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 5 สวนป่าที่ปลูกด้วยไม้ดังกล่าวจึงไม่ได้รับประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้แต่อย่างใด และในทางปฏิบัติได้ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้ทำสวนป่าที่ปลูกด้วยไม้ที่ไม่ใช่ไม้หวงห้ามที่มีชื่อตรงหรือพ้องกับชื่อไม้หวงห้ามอย่างมากในการทำไม้ แปรรูปไม้ ค่าไม้ มีไม้ไว้ในครอบครอง และนำไม้เคลื่อนที่ เพราะจะเป็นเหตุอันควรสงสัยให้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุม อายัด หรือยึดไม้ไว้ดำเนินคดี โดยสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ไม้เหล่านั้นได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายป่าไม้ เนื่องจากไม้เหล่านั้นมีสภาพทางกายภาพเหมือนกับไม้หวงห้ามที่ขึ้นอยู่ในป่าธรรมชาติ จึงเป็นภาระหนักให้เจ้าของไม้ที่ต้องเป็นผู้พิสูจน์ว่าเป็นไม้ที่ได้มาจากการปลูกสร้างสวนป่าไม่ใช่ไม้หวงห้ามที่นำออกจากป่าธรรมชาติเป็นไม้ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ปัญหานี้จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนทำสวนป่าเพื่อการค้าในที่ดินของตนเองเพราะการทำธุรกิจไม่ควรมีความเสี่ยงในการถูกจับกุมดำเนินคดี ต้องมีความคล่องตัว มีความสะดวก ลดรายจ่ายในการลงทุน ถือว่าเป็นสาระสำคัญในการทำธุรกิจ

ประเด็นปัญหาที่สอง การจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อใช้ในการปลูกสร้างสวนป่า การขยายพันธุ์พืชไม่ว่าจะกระทำโดยใช้กิ่งตอนหรือปักชำ เหง้า เนื้อเยื่อ หรือโดยการใช้เมล็ด หรือผล การขยายพันธุ์ไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามจำเป็นจะต้องมีแหล่งเก็บพันธุ์ไม้เหล่านั้น ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจชนิดต่างๆที่นิยมปลูกจะมีแหล่งพันธุ์ไม้อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติหรือในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ซึ่งประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาพันธุ์ไม้สำหรับนำมาใช้ในการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการค้า

กรณีแหล่งพันธุ์ไม้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ การจะเข้าไปเก็บหาและนำพันธุ์ไม้มีค่าทางเศรษฐกิจออกไปจากเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อการเพาะชำ ขยายพันธุ์ และนำไปปลูกในสวนป่าเพื่อการค้า จะไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากขัดกับมาตรา 19 (2) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งห้ามมิให้บุคคลใดเก็บหาและนำออกไปซึ่งไม้อันนี้หมายความรวมถึงกิ่ง

เหง้า เนื้อเยื่อ เมล็ดไม้ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นอุปสรรคในการจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อนำมาขยายพันธุ์ปลูกในสวนป่าเพื่อการค้า

กรณีแหล่งพันธุ์ไม้อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การจะเข้าไปเก็บหาและนำออกไปซึ่งเมล็ดไม้ ต้นไม้ ส่วนต่างๆของต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่นๆ เพื่อการเพาะชำขยายพันธุ์และนำไปปลูกในสวนป่าเพื่อการค้าจะไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากขัดกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 มาตรา 55 วรรค 2 ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดเก็บหา นำออกไป ซึ่งไม้ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นอุปสรรคในการจัดหาพันธุ์ไม้เพื่อนำมาขยายพันธุ์ปลูกในสวนป่าเพื่อการค้า

ประเด็นปัญหาที่สาม สิทธิในการเก็บหา ค้ำ มีไว้ในครอบครองหรือนำเคลื่อนที่ของป่าที่ได้จากสวนป่าเพื่อการค้า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการปลูกสร้างสวนป่าไม่เศรษฐกิจเพื่อการค้านั้นมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป บางสวนป่ามีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักในการผลิตเนื้อไม้เพื่อเป็นสินค้า เช่น การปลูกไม้มีค่าเศรษฐกิจเพื่อนำลำต้นไม้ไปแปรรูปเป็นไม้แปรรูป ส่วนเศษไม้ กิ่งไม้ ปลายไม้ที่เหลือจากการตัดทอนลำต้นไปแล้วยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่นได้ เช่น นำไปทำเป็นไม้ฟืนหรือเผาถ่าน บางสวนป่ามีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักในการผลิตน้ำยาง ได้แก่ สวนป่ายางพาราเมื่อต้นยางพารามีอายุมากให้น้ำยางในปริมาณน้อยไม่คุ้มค่าในการดำเนินการ ชาวสวนจะต้องตัดโค่นไม้ยางพาราลงแล้วปลูกใหม่ ต้นยางพาราจึงเป็นเป้าหมายรองในการปลูกสร้างสวนยางพารา บางสวนป่าปลูกไม้ไผ่เพื่อขายลำต้นให้โรงงานผลิตเยื่อกระดาษ ลำต้นไผ่จึงเป็นเป้าหมายหลักในการทำการปลูกสร้างสวนป่าไม้ไผ่ และการเก็บหน่อไม้ไผ่ขายเพื่อใช้บริโภคจึงเป็นเป้าหมายรอง บางสวนป่าปลูกไม้เพื่อเลี้ยงครั้งเป้าหมายหลักอยู่ที่การเก็บครั้งขาย มิได้มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ต้นไม้มที่ปลูกเพื่อเลี้ยงครั้ง และบางสวนป่าปลูกไม้เพื่อนำเอาส่วนต่างๆ เช่น ใบ เปลือก ดอก เมล็ด ราก ไปใช้เป็นยาสมุนไพรและเป็นส่วนผสมของเครื่องสำอาง สวนป่ายังอาจจะมีผลิตผลจากป่าที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือที่บุคคลทำขึ้นและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ เช่น จันทน์แดง ชันไม้กฤษณา ชันไม้จันทน์หอม ฝาง เปลือกไม้ชนิดต่างๆ ชันทุกชนิด หวายทุกชนิด ถ่านไม้ ยางไม้ หน่อไม้ หวายครั้ง รวงผึ้ง ขี้ผึ้ง กล้วยไม้ และเห็ดชนิดต่างๆ แต่เนื่องจากของป่าที่กล่าวมาในข้างต้นนี้บางชนิดเป็นของป่าหวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ของป่าที่ปลูกหรือขึ้นอยู่นอกเขตป่าไม้จะไม่ใช่ของป่าหวงห้าม แต่ของป่าดังกล่าวที่มีชื่อตรงหรือเหมือนหรือพ้องกับชื่อของป่าหวงห้าม และยังมีสภาพทางกายภาพเหมือนกันอีกด้วยจะเป็นเหตุอันควรสงสัยให้เจ้าหน้าที่เชื่อว่าป่าหวงห้ามที่เก็บหาและนำออกมาจากป่าธรรมชาติโดยไม่ได้รับอนุญาตเลี้ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่ยึด หรืออายัด และจับกุมดำเนินคดี เพื่อให้การเก็บหา ค้ำ มีไว้ในครอบครองและนำ

เคลื่อนที่ของป่าที่มีชื่อตรงหรือเหมือนหรือพ้องกับของป่าหวงห้าม มิให้เลี้ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่ ยึด หรืออายัด และจับกุมดำเนินคดี

ประเด็นปัญหาที่สี่ ปัญหาการขอใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน เพื่อนำไป ประกอบการส่งไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ สวนป่าที่ขึ้นทะเบียนสวนป่าแล้วผู้ทำสวนป่า สามารถทำไม้ มิไม้ไว้ในครอบครอง ค้ำ หรือนำไม้ และของป่าเคลื่อนที่ภายในประเทศได้อย่าง สะดวก ไม่เลี้ยงต่อการถูกเจ้าหน้าที่สงสัยว่าจะเป็นไม้หรือของป่าที่นำออกมาจากป่า เนื่องจาก สวนป่าที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ทำสวนป่าจะได้หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนสวนป่าจากกรมป่าไม้ ว่าเป็นหลักฐานสำคัญ และผู้ทำสวนป่าสามารถออกหลักฐานเอกสารกำกับไม้ที่ทำออกจากสวน ป่าไว้แสดงต่อเจ้าหน้าที่เมื่อสงสัยเป็นหลักฐานที่สามารถนำมาใช้ได้ตามที่พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ให้การรับรองไว้ นอกจากนี้ยังสามารถขอให้กรมป่าไม้ออกใบสำคัญประกอบการส่ง ไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ด้วย หากประเทศปลายทาง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปต้องการ แต่สวนป่าที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนสวนป่าจะไม่สามารถขอ ใบสำคัญตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ดังกล่าวได้

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนป่าตาม พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาในการขึ้นทะเบียนสวนป่าซึ่งปลูกด้วยต้นไม้ที่มีใช้ไม้ตามบัญชีต้นไม้ท้าย พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 ปัญหานี้แก้ไขโดยแก้ไขคำจำกัดความของคำว่า “สวนป่า” ในพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 มาตรา 3 โดยตัดข้อความคำว่า “ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้” ตอนท้ายของคำนิยามออกเสีย ให้บทบัญญัตินิยามของคำว่า “สวนป่า” หมายถึง “ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้” ก็ จะมีความหมายครอบคลุมถึงที่ดินที่ปลูกและบำรุงรักษาด้วยต้นไม้ทุกชนิด ไม่ว่าสวนป่าจะปลูก ด้วยไม้ชนิดใดก็ตามจะสามารถนำไปขึ้นทะเบียนสวนป่าได้ ซึ่งจะมีผลทำให้ได้รับสิทธิและ ประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของการตราพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ทุกประการ

2. ปัญหาการเก็บหาพันธุ์ไม้เพื่อนำออกไปเพาะขยายพันธุ์ในเขตอุทยานแห่งชาติ และการ เก็บหาแหล่งพันธุ์ไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

2.1 ควรเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 มาตรา 22 ให้อำนาจแก่ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถอนุญาตให้มีการเก็บหาพันธุ์ไม้เพื่อนำออกไปเพาะขยายพันธุ์เพื่อการ

ปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้าได้ ทั้งนี้ เพื่อควบคุมผู้ได้รับใบอนุญาตควรออกระเบียบให้เก็บหาพันธุ์ไม้ออกไปได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

2.2 ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 มาตรา 55 วรรค 2 ให้มีบทยกเว้น หากการเก็บหาและนำออกไปซึ่งเมล็ดไม้ ต้นไม้ ส่วนต่างๆของต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่น เพื่อการขยายพันธุ์ในการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้าเท่าที่จำเป็น แต่ทั้งนี้ต้องได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน และเพื่อเป็นการควบคุมกำกับดูแลผู้รับใบอนุญาต อธิบดีกรมป่าไม้ควรออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าขึ้นมาให้ผู้รับใบอนุญาตถือปฏิบัติด้วย

3. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการเก็บหา ค้ำ มีไว้ในครอบครองหรือนำเคลื่อนที่ของป่าที่ได้จากสวนป่าเพื่อการค้า จึงเห็นควรแก้ไขปัญหานี้โดยให้แก้ไขคำนิยามของคำว่า “ สวนป่า”ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 มาตรา 3 โดยให้ตัดข้อความ “ ตามบัญชีต้นไม้ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ” ออกเสีย ให้บทนิยามของคำว่า “ สวนป่า” หมายถึง “ ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ ” ก็จะมี ความหมายครอบคลุมถึงที่ดินที่ปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ทุกชนิด สวนป่าไม่ว่าจะปลูกด้วยไม้ชนิดใดก็สามารถนำไปขึ้นทะเบียนได้ ซึ่งจะมีผลทำให้ของป่าทุกชนิดได้รับสิทธิและประโยชน์จากพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 ทุกประการ

4. ปัญหาการขอใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อนำไปประกอบการส่งไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ แนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ก็เช่นเดียวกับกรณีปัญหาการขึ้นทะเบียนสวนป่า คือ เห็นควรแก้ไขคำนิยามของคำว่า “ สวนป่า” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสวนป่าพ.ศ.2535 โดยตัดข้อความ “ ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ” ในตอนท้ายของนิยามดังกล่าวออก จะทำให้ไม้ทุกชนิดสามารถปลูกและนำที่ดินไปขึ้นทะเบียนสวนป่าได้และจะสามารถขอใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อนำไปประกอบการส่งไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศตามที่ประเทศปลายทางร้องขอได้

จากสภาพของปัญหาทางด้านกฎหมายที่กล่าวมานี้หากได้รับการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับชนิดไม้ที่สามารถนำไปปลูกและขึ้นทะเบียนในสวนป่า แหล่งพันธุ์ไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สิทธิเก็บหา ค้ำ มีไว้ในครอบครองหรือนำเคลื่อนที่ของป่าที่ได้จากสวนป่า รวมทั้งการขอใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อ

นำไปประกอบการส่งไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเชื่อว่า นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีการปลูกสร้างสวนป่าและบำรุงป่าด้วยไม้มีค่าทางเศรษฐกิจเพื่อการค้าจะขยายการดำเนินการออกไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ และรายได้ให้แก่ประชาชน และยังเป็นการเพิ่มเนื้อที่ป่าไม้เพื่อช่วยรักษาความสมดุลทางธรรมชาติสกับนโยบายและเจตนารมณ์ที่วางไว้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้.สำนักงานส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน. การใช้ประโยชน์ของไม้โตเร็วในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2529.
- _____.แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการป่าไม้. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน กรมป่าไม้, 2539.
- _____.สำนักงานสารนิเทศ. สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย ปี 2540. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้า ปรินต์ติ้ง, 2541.
- กฎกระทรวงการขอและการออกไปสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2561.
- กรมอัยการ. กองปรึกษา. คำวินิจฉัยกรมอัยการ ข้อหาหรือปัญหากฎหมายและสัญญาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ. เล่มที่ 1 พ.ศ. 2500-2515.กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท, 2532.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรมป่าไม้. การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ.กรุงเทพมหานคร: ชุมชุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2535.
- จรรยา แวววุฒินันท์. คำอธิบายกฎหมายเกณฑ์การอนุญาตและการให้สัมปทานทำไม้ในอดีตและปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: บพิธ(แผนกการพิมพ์), 2517.
- ชวลิต โหมยิตนธิกุล. “ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้า ”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- ทะนง พงษ์พานิช. “ ปลูกป่าเชิงพาณิชย์ ” ในเอกสารประการสัมมนาวิชาการ เรื่อง คนกับป่าไม้สถานการณ์ปัญหาและอนาคต, รวบรวมโดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 119-122.กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.